

Т. А. Климнюк – студентка Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського;
В. О. Гандзюк – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент Вінницького державного педагогічного університету імені М. Коцюбинського

Ділова преса: історія та сучасність

*Роботу виконано на кафедрі журналістики ВДПУ
ім. М. Коцюбинського*

У статті йдеться про історію зародження ділової періодики та виокремлення її як окремого типу видань, описано сучасний стан. Проаналізовано журнал «Forbes».

Ключові слова: ділова журналістика, ділова преса, бізнес, рейтинг.

Климнюк Т. А., Гандзюк В. О. Деловая пресса: история и современность. В статье рассказывается об истории зарождения деловой периодики и выделение ее как отдельного типа изданий, описано современное состояние. Проанализирован журнал «Forbes».

Ключевые слова: деловая журналистика, деловая пресса, бизнес, рейтинг.

Klumnjuk T. A., Gandzyuk V. O. Business Press: History and Modernity. The article tells about the history of the conception of business periodicals and single it out as a separate type of publications, described the modern state. Characterized magazine «Forbes».

Key words: business journalism, business press, business, rating.

Постановка наукової проблеми та її значення, аналіз останніх досліджень. Перші зразки газет на території Європи почали з'являтися на початку XVII ст. Тоді вони мали вигляд листка або вкладиша, який містив короткі інформаційні повідомлення про події, що сталися в місті. Не існувало чіткого розмежування інформації, усе подавалось одним потоком новин. Тому зародження преси будь-якого типу (у тому числі й ділові) приписують саме на той період, оскільки на сторінках прагает друкувалась інформація найрізноманітнішого характеру та різної тематики.

Уже в XIX ст. ділова преса виокремилася як самостійний сегмент серед потоку ЗМІ. Зокрема, в Італії перші ділові видання з'являлись у 30-х роках XIX ст., у Німеччині у 1856 р. вийшла у світ газета «Франкфуртер цайтунг», в Англії становлення ділової преси припадає на XVIII–XIX ст., у Росії – на першу половину XIX ст.

Мета дослідження полягає в тому, щоб визначити етапи зародження та розвитку ділової преси як окремого й помітного виду періодики, оцінити сучасний стан ділової преси та охарактеризувати одне з ділових видань.

Ділова журналістика – вид журналістської діяльності, яка спрямована на створення та забезпечення функціонування засобів масової інформації, котрі обслуговують категорію людей, причетних до економіки й бізнесу [4].

Ділова журналістика – спеціалізований підрозділ журналістики, зорієнтований на створення ділового видання, перевагою в змісті якого є політико-економічний аналіз фактів і подій [1].

Поняття «ділова преса» уведено В. Кулевим, який вважає, що така преса призначена для спеціалістів, тобто має свою певну аудиторію. Завдання таких видань – формування інформаційної інфраструктури, яка забезпечує потреби підприємців, створення позитивного іміджу вітчизняного бізнесмена та інформує читачів про світ бізнесу [2].

Ділова преса – тип друкованих видань, які покликані забезпечувати інформаційні потреби підприємництва за допомогою публікації тих чи інших матеріалів (як журналістських, так і статистичних, рекламних й інших), із метою створення інформаційного поля, що сприятиме розвитку бізнесу [3].

Виходячи з цього, можна розробити класифікацію ділової преси:

– ділові видання (подають інформацію тільки ділового характеру). Аудиторія: суб'єкти професійно-економічної діяльності (менеджери, економісти, фінансисти) та суб'єкти інших професійних сфер, які цікавляться бізнес-інформацією (деякими її елементами);

– видання, які поряд із щоденною інформацією містять інформацію ділового характеру. Аудиторія цих видань найрізноманітніша: ділових людей така преса забезпечує різною інформацією, а пересічний читач узагалі може пропускати сторінки з бізнес-інформацією.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Саме на теренах України особливий тип видань, основною тематикою яких була економіка, виокремився в 90-х роках минулого століття. Почали з'являтися видання різні за своєю структурою, типом, наповненістю, оформленням та обсягом, і мета в них усіх була одна – поінформувати людей про події у сфері бізнесу, допомогти підприємцям, бізнесменам, економістам, банкірам, промисловцям у розв'язанні проблем економічного характеру.

На сьогодні ділова преса – один із помітних і потрібних сегментів серед загалу періодичних видань, оскільки з кожним днем на газетно-журнальних розкладках з'являється все більше видань такого типу. І хоч в Україні вона виокремилася не так давно, але вже має свою чималу аудиторію. Читачами такої періодики є не лише суб'єкти професійно-економічної діяльності, а й пересічні люди, яких цікавить бізнес-інформація та які хочуть бути поінформованими про новачки у сфері бізнесу або відкрити свій власний.

Ділова преса України сьогодні представлена такими виданнями: «Деловая столица», «Контракты», «Бизнес», «Експерт», «Комерсант Україна», «Комп&ньон», «Forbes» та інші. Більшість із них щотижневі й друкують статті російською мовою. Реклама – якісна, відрізняється від реклами в масових виданнях: рекламують лише те, що цікавить ділових людей (техніка, одяг, готелі, ресторани, комплекси відпочинку, банки, фірми, підприємства).

Яскравим зразком бізнес-преси є журнал «Forbes». Видання було засновано в 1917 р. американцем Берті Форбсом (перший номер з'явився 15 вересня). Журнал – один із лідерів на світовому ринку ділових видань. Кожен номер журналу містить більше 60 аналітичних статей про компанії, їхніх засновників та керівників і виходить тиражем більше 900 тисяч екземплярів. Загальна аудиторія журналу «Forbes» і його міжнародного англомовного видання складає близько 5 млн осіб в усьому світі. Окрім того, державними мовами журнал виходить у Японії, Бразилії, Кореї, Китаї, Росії, Польщі. Девіз видання – «Інструмент капіталіста» (The Capitalist Tool).

На початку ХХ ст. в американських ЗМІ часто почали з'являтися рейтинги найбагатших людей США, подібне став практикувати й журнал «Forbes». Уперше спробу оцінити статок провідних бізнесменів США втілено 2 березня 1918 р. Журнал опублікував список 30 найбагатших американців. Лідером першого рейтингу став Джон Рокфеллер (статок – 1,2 млрд доларів).

На сьогодні рейтинги «Forbes» популярні в усьому світі. Серед найбільш відомих – рейтинг мільярдерів (The World's Billionaires), рейтинг найбагатших американців (Forbes 400), рейтинг знаменитостей (The Celebrity 100), рейтинг найбільших компаній світу (The Forbes Global 2000), а також журнал публікує рейтинг найвпливовіших жінок світу, рейтинг найдорожчих автомобілів.

У Росії журнал «Forbes» виходить із 2004 р. Видавець – ЗАТ «Axel Springer Russia», дочірня компанія німецького медіахолдингу «Axel Springer AG». Власник товарного знака – «Forbes Inc». Щомісячний російський «Forbes» інформує про діяльність найбільших підприємств, інновації у сфері бізнесу та інвестицій, публікує списки найбагатших людей Росії й інші рейтинги. Аудиторія одного номера складає більше 700 тис. людей. Тираж журналу на території Росії – 120 тис. примірників.

Перший російський рейтинг мільярдерів «100 найбагатших бізнесменів Росії» (або «Золота сотня») був опублікований одразу після відкриття – у квітні 2004 р. [5].

Змістове наповнення журналу:

- слово редактора (головний редактор презентує номер і ділиться своїми поглядами на економіку);
- листи читачів (читачі хвалять, критикують та доповнюють публікації, надруковані раніше);
- повороти (що сталося з героями публікацій і про що писав американський «Forbes» багато років тому);
- контекст (думки, узяті з інших видань, які надихають, дратують або ж дивують журналістів);
- особлива думка (незвичайний погляд на економіку чи суспільство в статті запрошеного автора);
- сторінка економіста (науковий підхід до повсякденних проблем);
- геополітика (про російську зовнішню політику);
- етика (про правила бізнесу);
- думки (цитати й афоризми, що допомагають жити та працювати);

– підприємці (історії малого й середнього бізнесу);
– компанії та люди (основні статті номера: історії успіху й поразок, економічний аналіз) і багато інших рубрик (гроші, здоров'я, стиль, дослідження, технології, спосіб життя).

В Україні також виходить версія журналу «Forbes». Перший номер – у березні 2011 р. Уже в другому номері (не відстаючи від своїх закордонних версій) український «Forbes» опублікував список ста найбагатших підприємців України. І хоч журнал досить молодий, та вже завоював прихильність читачів і має свою аудиторію.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, ділова преса від свого зародження до сьогодні зазнала значних змін – від інформаційного листка-вкладиша до якісних газет та журналів. Змістове й жанрове наповнення таких видань виконане на високому рівні, оскільки покликане інформувати суб'єктів професійно-економічної діяльності. Поява ділової періодики тоді була необхідною, а сьогодні вже стала невід'ємною складовою частиною серед загальної кількості видань. Її аудиторія зростає з кожним днем, тому й кількість таких видань також збільшується. Звичайно, деякі з них не витримують конкуренції та перестають існувати, але більшість одразу знаходять свого читача.

Список використаної літератури

1. Канатова Л. «Класс деловых российских журналистов еще не сложился»: інтерв'ю с М. Пинскером // СМІ-НН. – 2002. – 21 окт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // www.smi-nn.ru.
2. Кулев В. С. Деловые издания в системе периодической печати. Деловая пресса России / Кулев В. С. – М. : [б. и.], 1996.
3. Мордовская Е. И. Деловое издание в системе периодической печати. Типоформирующие факторы, характер становления и развития : автореф. дис. ... канд. филол. наук / Е. И. Мордовская. – М., 1998.
4. Мордовская Е. И. Перспективы развития деловой прессы в России / Е. И. Мордовская // Вестн. Моск. гос. ун-та. Сер. 10. Журналистика. – 1997. – № 5.
5. 100 найбагатших бізнесменів Росії (або «Золота сотня») [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.memoid.ru